ASOCIAȚIA CENTRUL CULTURAL AL ROMILOR

O DEL AMENCA

Autor: Florin Nasture

Au contribuit: Nicolae Gheorghe, Ionel Cordovan, Georgian Luncă, Nicoleta Bițu, Daniel Ganea

Lucrare realizată cu sprijinul financiar al

CENTRULUI NAȚIONAL DE CULTURĂ AL ROMILOR

Anul publicării: 2012

CUPRINS

I. **Introducere**

II. **Glosar de termeni**

II.A. Termeni din limbajul proiectelor

II.B. Limbajul cetateniei si drepturile omului

II.C. Limbajul electoral

II.D. Limbajul egalitatii de gen

III. **Lexicon de cuvinte si termene din limba romani care se regasesc in documente oficiale/de lucru ale unor institutii sau asociatii**

IV. **Colectie de documente in limba romani, texte“publice”**

V. **Romanipen – cuvinte cu insemnatate in cultura romilor**

I. Introducere.

Acest Glosar este rezultatul proiectului ***PAKIVALE BUKIAKE CHIBA - ROMANIPE-nul - ca "matrice culturala" a unui limbaj de lucru intercultural, multilingvistic, intr-o Europa pe intelesul tuturora*** implementat de Asociatia Centrul Cultural al Romilor *O Del Amenca,* finantat de Centrul National de Cultura al Romilor – Romano Kher.

Ideea acestui proiect se trage din mai multe "radacini", discutii intre autorii glosarului, fragmente de text acumulate de-a lungul a mai bine de 10 ani. Concluzia si consensul intre autori este ca o data cu elaborarea de politici si proiecte avand scopul de a include social romii, un limbaj specific s-a dezvoltat care a creat o realitate artificiala, straina beneficiarilor. Cuvântul este cea mai înaltă şi cea mai nobilă funcţie a omului şi, din acest motiv, este identic cu acţiunea lui. Cel mai bine este ilustrat acest fapt in cultura ebraica unde termenul pentru cuvant este "davar" care inseamna realitate pentru că *davar* reuneşte cuvântul şi fapta. In gândirea noastră fapta este conceptul superior cuvantului care este privit doar ca un instrument de comunicare, o insiruire de sunete produse de corzile vocale asociate cu un sens. Totusi cuvintele vizează înainte de toate un comportament, ele trebuie să declanşeze o acţiune si creaza o realitate. Lucrul acesta se poate vedea mai clar în Vechiul Testament unde "Cuvantul" il exprima pe Dumnezeu în acţiune, în mod deosebit în creaţie, revelaţie şi eliberare. Cuvântul lui Dumnezeu este portretizat în mod repetat în Vechiul Testament ca agentul puterii creative a lui Dumnezeu, după cum arată versetele: Psalm 33:6a "Prin Cuvântul Domnului au fost făcute cerurile." Sau Dumnezeu a zis... si s-a facut.

Cuvinte ca "out-comes", "out-puts" analize de oportunitate, grafice gantt, matrici logice, acontabilitate, sustenabilitate, indicatori calitativi sau cantitativi sunt folosite in excces si sugereaza, nu de putine ori fals in dezvoltarea sociala, profesionalism. Din momentul in care dezvoltarea sociala a inceput sa arate tot mai mult cu o industrie si cu o competitie pentru resurse intre organizatii si institutii, acest limbaj a capatat o importanta deosebita. Pentru cei implicati in dezvoltarea sociala a devenit mai important felul cum raportezi decat impactul in viata celor care ar fi avut nevoie de dezvoltare sociala. Pana aici nimic gresit pentru ca orice domeniu are limbajul sau, insa in dezvoltarea sociala exista un parteneriat social cu beneficiarii in fata carora trebuie sa fi raspunzator/contabilizabil.

Atat ONG-urile cat si institutiile sunt preocupate de producerea de rezultate si creearea unei imagini de parteneri de incredere pentru donori, creandu-se o prapastie intre activisti, experti, etc si membrii comunitatii.

Un exemplu relevant in care limbajul, cuvintele creaza un comportament este acela unde copii care sunt certati de parinti si li se spune ca nu sunt buni de nimic, ca nu vor reusi in viata, ajung sa fi complexati, cu o stima de sine scazuta iar apoi cand devin adulti au o atitudine de victima. Acelasi mecanism se aplica si la populatia de romi din Romania. Inca din anul 1989 in toate rapoartele, studiile si cercetarile realizate, romii sunt o populatie care are nevoie de asistenta, persoane lipsite de educatie, fara locuri de munca, vulnerabile.

Romii au inceput sa se comporte ca niste victime care au nevoie de asistenta, un teren propice pentru dezvoltarea culturii saraciei.

Intr-o societate ca aceasta, liderii care ii reprezinta pe romi sunt cei care vorbesc limba insitutiilor, a proiectelor si a donorilor si nu cei care sunt din comunitatile de romi si care au reprezentativitate. In cazul romilor situatia este si mai dramatica pentru ca datorita masurilor de asimilare din perioada comunismului cei care ii reprezinta pe romi sunt cei care au fost integrati si cu o oarecare educatie dar care au pierdut valorile culturii si limbii romanii.

Nevoia unor masuri care sa apropie pe activisti si pe liderii romilor de comunitatile de romi sunt absolut necesare. Prezentul Glosar vine in intampinarea acestei nevoi. Mai mult decat atat exista o prapastie intre activisti/experti si beneficiari. Se dihotomizeaza realitatea prin “Noi” cei care suntem civilizati, integrati, educati diferiti de “ei” care sunt lipsiti de educatie, necivilizati, etc. In plus un asemenea limbaj a creat o prapastie intre cuvinte si realitate, intre rutina birocratica-administrativa si sensul cuvintelor. Acest limbaj nu este ancorat in realitate si creaza o prapastie intre beneficiari, oamenii din comunitate si cei care implementeaza aceste proiecte. Valorile instrumentale au devenit valori finale, mijloace au devenit scopurile actiunilor si acesta este efectul birocratizarii. Tocmai de aceea acest limbaj este atat de strain beneficiarilor.

O alta consecinta a folosirii unui asemena limbaj constă in faptul că odata ce unele cuvinte sunt golite de sens si uitand ca acestea au anumite intelesuri, oamenii ajung sa vorbeasca fără sa se refere la ceva anume, ajungandu-se in acest sens la o lume plina de abstractii

Se ajunge la un anumit mod de exprimare, rudimentar, repetativ, cliseizat, care ascunde un anumit mod de gandire, o anumita maniera de a intelege şi reflecta realitatea. Deja asistam la disparitia unor cuvinte si inlocuirea lor cu anumite neologisme.

De accea dezvoltarea unui limbaj care sa fie ancorat in realitatilie si valorile romanipen-ului ar putea reprezenta un instrument pentru mobilizare comunitara necesara in orice proiect dar si in promovarea valorilor culturale ale romilor. In acest context este nevoie de o examinare critica a unor concepte si teme ("fraze") cheie folosite in jargonul facatorilor de proiecte din perspectiva culturii traite si vorbita de romii din comunitati locale. Pornind de la aceasta s-au trasat obiectivele proiectului mai sus mentionat:

- Promovarea unor cuvinte cu semnificatie vie din limba romani care sa combata limbajul de lemn al dezvoltarii sociale (limbajul proiectelor, politicilor si strategilor, limbajul UE) , limbaj care devalorizeaza valorile culturale ale comunitatilor de romi - producerea unui Glosar de termeni si un "memorandum explicativ" care sa incerce "traducerea" termenilor folositi in limbajul organizational (asociatii, proiecte, reuniuni, etc.) in cuvinte cu semnificatie vie in limba romani vorbita de grupurile in care se desfasoara respectivele proiecte.
- Limpezirea si corectarea sensurilor unor cuvinte importate recent din limbajul anglo-saxon in vorbirea unor activisti si experti romi care vor sa lucreze in comunitati locale cu vorbitori ai limbii romani. Familiarizarea romilor nevorbuitiori de limba romani implicati in proietce (interculturale, cetatenie activa, etc.) cu vorbe si notiuni cheie din cultura romani practicata de romii " de clan".

- Contributie la proiectele in curs de desfasurare; proiecte privind educatia pentru cetatenie activa, interculturalitate, educatie timpurie a copiilor, proiecte privind scolarizare a copiilor romi, proiecte care vizeaza organizarea de cursuri, clase si scoli bilingve, cu limba Romani ca limba didactica, etc.

Ce nu este aceasta publicatie?

✓ Nu este o lucrare de lingvistica, dar Glosarul foloseste rezultate ale cercetarilor lingvistice despre limba Rromani, in limba Rromani, dictionare de limba romani;

✓ Nu este o cercetare teoretica de antropologie culturala, dar foloseste unele rezultate ale cercetarilor specializate despre cultura Rromilor, despre Romanipen;

✓ Nu este o culegere de folclor Rromani, dar se bazeaza pe conversatii intense, "culese"/"arhivate" de catre activistii (personalul) implicati in proiect, prin lucrul direct , sistematic cu membri ai unor familii din diferitele grupuri de romi din Fetesti si din alte localitati unde se desfasoara lucrul pe teren.

Ce este aceasta publicatie?

✓ Un instrument de educare si schimbare a limbajului de lemn al proiectelor invadate de termene din limba engleza si romana, si care, nu au nicio rezonanta in cultura si limbajul comunitatilor locale de romi;

✓ O incercare de creare a unor puncte de legatura intre cultura Romani orala, cea scrisa si cea organizationala in implicarea si invocarea tuturor celor trei forme de cultura in politicile publice pentru romi fie ca actori, fie ca beneficiari.

✓ Un posibil ecou sau continuare, completare al "manualelor" produse recent in Romania: *Manualul Slujitorului Crestin pentru Comunitatile de Romi (autor Florin Nasture) Manualul liderului rom(SPER, autor Cristi Mihalache).*

✓ Proiectul (si produsele lui) vrea sa fie o aplicatie practica a exercitiului mai cuprinzator de reflexie asupra politicilor sociale pentru romi incercat prin lucrarea "Pretul Integrariii Romilor" produsa de Pakiv-European Roma Fund-Weinheim si OSI, 2011 .

Cui se adreseaza acest glosar?

✓ Activistilor romi si neromi de la nivel local si central ce lucreaza in asociatii de romi sau in administratie : vorbitori ai limbii roromani ca limba materna; vorbitori ai limbii rromani ca limba de lucru (invata din carti sau "dupa ureche"); vorbitori ai limbii romane ca limba materna, persoane care se auto-idetifica ca romi in viata publica .

✓ Activistilor politicieni ce se presupune ca intra in comunicare directa cu electoratul rom

II. Gosar de termeni

III.Cuvinte/expresii care se regasesc in documente oficiale/de lucru ale unor institutii sau asociatii

A

Alosarimata - alegeri (electorale)

> " …Kado implikil e participacija aktivno thaj vi pasivno ande le *alosarimata*, avindos membruri ande le politichne partije vaj te keren pengi partija". .(.ERTF Karta, artikol 20)

Amal - prieten

amalipen – prietenie

Anau - nume

Anavdo,-i, -e - numit

Korokoro - anavdo - auto-numit

"..Amaro shinajmos sas kerdo katar *korkoro-anavde ekspertura* thaj specijalistura .." (ERTF Karta, Preambul, par.5)

"Ame chi kamas… ekspertura vaj manusha so den duma .ande amaro anav save *anavde pes korkoro vaj anavdas le*n e trito rig, (ERTF Karta, preambul,Artikolo 6).

Astraj - destin, soarta

B

Bakhro, s.m, bakhri, s.f. - berbec s.m., oaie s.f.

Kalo bakhro - tap ispasitor

"E Romane dzuvla si -….butivar sar e *kali bakhri* ande amaro komuniteto *e kali bakhri"* (ERTF Karta, Preambul p.12)

Baht, baxt – noroc,

baxtagor - de succes

baxtogor projecto - proiect de succes, "practica buna" , *baxtagori praktica..,* sau *:biphervalo projekto* (proietc steril*)(K&P)*

Baxt ca opus la *biastaj* nesansa, nenoroc , soarta tragica

Baro - mare

baro sero-rasaj - Papa de la Roma, (Kenrik & Puxon)

barearimasko - teren fertil (pentru crestere a ceva..) (engl. breeding ground**) ….**kerdas pes e *barearimasko fondo* anda e Europako Anticiganismo. (ERTF Karta, Preambul par.17 **)**

Barrabar (adj) - egal

Barraripe - egalitate

Sar amari shib, Romanes *si te avel barabar* e avere Europake shibenca. (ERTF Karta, artikolo 13)

Putterdipe, barrabaripe, phralipe - libertate, egalitate, fraternite (putterdipe, libertate, la Spinelli, 2010) sau, *mestipen, barraripe, phralipe mestipen,* libertate *(K&P)*

Barah, Barax - steag (Luminita Cioaba, Spinelli , 2010) vezi si ..pashinikh, pashinikh (2010, Spinelli, pag.69)

Baro Ghes le Romengo - sarbatoare a Romilor, zi festiva, ex. 8 Aprilie

Brakhel - a pazi, a veghea (K&P)

Watch-dog - Roma-brakhel (Roma Watch..)

"..thaj o brakujmo katar o barabar tratmano avere manushenca thaj nacijenca" (ERTF Karta**,** par.19)

Buti, buki - munca, lucru, ocupatie

butia kaj anen love - activitati aducatoare de venit

phare bukij - munca fortata

bukijarne, sbst. - muncitori, angajati (Engl. employees) "…thaj maj but te *len Romen ande buki.*" (ERTF Karta , artikol 17); **..**te na avel chi jekh forma *phare bukijaki* **(ERTF Karta, art 8)**

bibukijaki rata - rata ocuparii

butikerno - muncitor (K&P)

bibukiako, bibukiaki - somer, somerita

Bi

Bibaht - 1. nenoroc; 2. amenintare "o publichno portreto amare manushengo sar kriminalura thaj *namangli bibaht…*(ERTF Karta,pct .10)

Bidosalo - nevinovat, (vezi dosalo , vinovat)

bihaikapen - lipsa de drepturi (Kenrik &Puxon, K&P)

biuzo - Impur **,** opus uzo, pur, curat, categorii/simboluri fundamentale al Romanipen.

C

Chiacimata - drepturi

Manushikane Chiacimata - Drepturile Omului

"…si e Europaki dosh ke chi birindas te asiguril e *Manushikane Chachimata* thaj *Civilno slobodimata* amare manushenge. (ERTF Karta ,Preambul par.20 , artikolo 25)

"..si te respektin pes e *manushikane chachimata* thaj e fundamentalno slobodimata savore manushenge. (ERTF Karta, art.27)

"bazime pe *barabar chachimata" (* ERTF Karta, preambul, par 27) - colaborare bazata pe drepturi egale

Ci

Ciorr/o,-i, adj - sarac ; mizerabil

D

Daxnes - pe dreapta, (K&P) "dreapta" politica..

Determinacja - determinare.. precum in expresia auto-determinare a popoarelor

Korokoro-dederminacja - auto-determinarea

".. varesave anda amende alosarde o drom katar e *kulturalno korkoro-determinacija* "(ERTF Karta, 2010.Preamb par.16):Unii dintre noi au ales drumul (calea) catre auto-determinarea culturala .

"..svakone feloske manushenge chachimata *ke korkoro-determinacija* (ERTF Karta, Preamb par.20)

Diskriminacija – discriminare

E Romane dzuvla si shutine angla *trivare diskriminacija*: sar dzuvla ando societeto, sar Romnija ando mishkipe anda e dzuvlange chachimata, thaj butivar sar e kali bakhri ande amaro komuniteto. E terne dzuvla thaj sheja si maj but vulnerabilno ke violenca thaj ko brakujmo le

shajmatengo ando trajo.

Disorigutno, distutno - Oriental (punct cardinal) de est, (engl. Eastern)

Distuni Europa – Europa de est

Drom – drum Expresii politice: *Romano Drom, Baro Romano Drom* (Spinelli, 2003)

Durust - alianta (K&P) Expresie: i *Durust le Romengi ,* Alianta Romilor

Drabarel - a ghici; a citi

G

Gitan (francez), Roma anda-i Francia (K&P) **–** Rom din Franta

Gitano(spaniol), Rom anda-i Spania, (K&P)– Rom din Spania

Gin - numar

…si potrebime kash te suportil pes e chorore regionura anda EU ande save trajn jekh baro *gin* Romengo.(ERTF Karta, art. 16) ; regiuni in care traiesc un numar mare de romi) ERTF Artkol 17

te asiguril pes ke e proporcija le Romengi ande lenge thema si reflektime *ando gin* lenge Romane bukijarnengo thaj/vaj membrongo.

Gypsy, Rrom and-i Bari Britania – Rom din Marea Britanie (K&P)

H/X

Hakaj(a), pl., hakijarimata - drept (uri) (K&P)

Hakiaripe - acorduri, in sens de document official (precum engl. Agreements)

"….ame e Roma angadzujs amen ande e chachimata thaj obligacije stipulime ande kontraktura*, hakijarimata* thaj deklaracije, vi kolektivno thaj vi individualno" (ERTF Karta, art 5.)

"..si musaj te aven legalno obligatorichno *hakijarimata*" (Idem, art.26) acorduri obligatorii din punct de vedere legal (Engl. legally binding agreements)

Holi - manie, ura

holeake kampanie - campanii de ura

"Bersh pala bersh bareon e *holeake kampanie kontra amenge* ande media…." (ERTF Karta, preambul, par.9)

Xorahaj - musulman , K&P

Xramosarel - a scrie

J

Jekh - Unu, unic

Jekhutni - (situatie) unic, unica ; singur/ul, singur/a(intr-o anumita situatie, pozitie sociala,civic-politica , etc.) E Romen si *len jekh jekhtuni pozicija* ande Europa" (ERTF Karta, preambul par.23)

K

Karta - Carta, Ciarta (document de baza) *Karta katar e Khetane Nacije*, Carta Natiunilor Unite **(***ERTF Karta Pala e Romenge Chacimata)*

Kaznin, vb. a pedepsi,

vaj te keren pes deliktura save *shaj te kaznin pes* katar o internacionalno hakijarimo.

Kris - judecata

Krispinen - Drept (ca stiinta), (engl. Law) (K&P)

Krisno - judecator

Kidimos - adunare

Korkoro – singur

Korkoro-anavdo - auto-numit, auto-intitulat

Amaro shinajmos sas kerdo katar *korkoro-anavde ekspertura (* ERTF Karta, Preambul)

Khetanipe - comunitate, unitate, uniune

Khetanes - impreuna

Bazime po modelo katar ERTF, svako nacionalno them trebul te asiguril ke e Romane organizacije save si, *birin te aven khetane* kash te keren jekh nacionalno Romani umbrela alijanca/forumo savi si bithemeski influenca. (ERTF Karta , art 24)

Khetane Nacije - Natiunile Unite , Karta katar e Khetane Nacije (ERTF Karta, art.26, art.27)

politichno kehtanipe - unitate politica (ERTF Karta, art.27)

Kehtapnisako buki - munca in echipa, lucru participativ, etc.

L

Lavustik - dictionar (K&P)

Labarel – a folosi, a utiliza

Labno - instrument

Lekhavel, lekhel - a scrie (K&P)

Liparel - mentiona

lumiaqo, sundalutno, sa-themenqo - universal, international, (engl. World)

M

Mamujalo - adversar, dusman, potrivinc (K&P)

Mand - gandire (K&P)

Mandaipen - semnificatie

Mangimata - cerere, cereri; cerinta , obligatie (engl. requirements)

"…e kompensacijake mangimata.."(ERTF Karta, art. 21) cereri de compensare (Engl.compensation claims)

"..te resen pes e chache thaj maj urgento *mangimata* katar jekh demokratichno societeto. (ERTF Karta, art.25)

Manousch (francez) – Rom din Franta**,** Roma Germanitar ja Alzaciatar and-I Francia (K&P)

Maskar- intre, mijloc

Maskaria - mijlocitor (Carmen B)
sastipnasqo maskaria manus – mediator sanitar
scolaqo maskaria manus - Mediator scolar

maripen - razboi (Spinelli, 2010)

merime, meripen – moarte (Spinelli, 2010)

mahrime, mellipe, magardo, magherdo, melalo - impur, Idem

mesmerigutno, meslerutno, sudutno - de Sud, medridional (K&P

mestarel - a elibera, a libera, a slobozi, K&P

mestaripen - eliberare

mestipen - libertate

musarel - masura (K&P)

N

Nacia - natie

Nashaimos - fuga, refugiu

Nashade Roma - Romi refugiati

"Sar te maren pes le kauzenca *le nashajmaske*, e internacionalno institucije maren pes le *nashade Romenca.* O zumavimos amare mansuhengo *te nashen* katar e diskriminacija thaj Anticiganismo si dikhlo sar nomadismo, sar socijalno phiravimo. (ERTF Karta, Preambul, par 13.)

Nevipen - noutate

Noj- notiune , K&P

P

pakiv, paciv, pativ - **incredere , onoare, credinta, etc.**

pakivalo, pacano – credincios, de incredere, cinstit

Bipakiamos – neincredere, fara credinta, necinste

biavutnimasko, binadazdako, *bipakijajmasko.* (ERTF Karta, preambul, par.12)

pasinik - steag, vezi si *barah*(Spinelli, 2010)

patran - litera (K&P)

patrin - foaie (de hartie) K&P

pero - cartier, mahala, (K&P)

perdal ,lel perdal - a intreprinde , a incepe, a se angaja intr-o activitate

"…*te lel perda*l jekh aktiviteto, ERTF Karta, art.27

Pustik - carte

Pukavel - denunta

Putrau - *1. Deschide; 2. A libera (vezi 2010, Spinelli)*

Putterdipe - Libertate, liberare, eliberare, (Spinelli,2010)

Ph

Phag/au , vb. - a rupe; a combate, a inlatura

Phageren - a combate,

Phageripe - ruptura, abolire, inetarea unei situatii inaccepatbile (dpv legal, moral, politic)

"…te phageren sa e felura le rasismoske, anti-semitismoske, diskriminacijake, ksenofobijake thaj anticiganismoske" (ERTF Karta, Preamb par.22.)

"..shaj te dzutin pashe *ko phageripe* katar o nabarabar tratmano…" (ERTF Karta, art.26)

"E Thema trebul te asigurin ke *phagerel pes*… " (ERTF Karta, art 18)

phageripe - incalcare, nerespectare , abuz ,violare (a unui drept)

"..pharo phageripe katar svakone feloske manushenge chachimata "(ERTF Karta, preambul par.20)

phagerel pe kotora - a dezemembra

"…akcijan savi shaj *phagerel pe kotora* o teritorijalno integriteto vaj o politichno khetanipe le themenge independento" (ERTF Karta, art.27)

phager/au vb. - a rupe, combate, a contracara (Engl. to counteract)

"…kash *te phageren* pes e prejudicii thaj e stereotipuri " (ERTF Karta, artikolo 12)

Phirau - a umbla (ERTF Karta, Preambul par.22.)

Phiravimo - Mod de a "umbla", de a "se purta", Comportament (precum comportamentul, modul de lucru, modul de a aborda o problematica de catre o persoana si /sau organizatie publica

"O phiravimo katar le Europake Thema karing e Roma ando 21to shel bersh (ERTF Karta, Preambul par.21)

Phirutno - itinerant , pripatetic , (K&P)

vezi si Europako Forumo le Romengo thaj Phirutunengo , Forumul European al Romilor si Travellers/ European Roma and Travelers Forum

phuro Rom, phure Roma –*Rom batran, romi batrani* in relatie cu kris, pakiv, ujo -

phuv - pamant

phuv - pamant, in sens de tara, Stat

pokin - plata , rasplata, recompensa

"…perdal domolimo(ke chi phenen khanchi) thaj nagrada/*pokin*." (ERTF Karta, Preambul, par 11)

Porrajmos - devorare, in sens de Holocaust (vezi Hancock)

vezi si *Samudaripen ,* genocid (autori, inclusiv carte Claire Auzias)

prinjanau - a cunoaste, a recunoaste

prinjardimos - recunoastere

(..) Amenge e Romenge chi das pes amenge dzi akana o *prindzarimos* sar nacionalno minoriteti. (ERTF Karta,)

pukav/el, pukæv/el - a denunta, a confesa. (Courthiade)

R

rai, raj – domn, imperiu, Reich (K&P)

raikano - Nobil (K&P)

raipen - guvern (K&P)

raipnikano - guvernamnetal (K&P)

rajel- a domina

ravel – a guverna (K&P)

rig, rigaki - laturalnic, marginal

.."jekh *rigaki socijalno grupa"* (ERTF Karta, preamb p 19) ….

Rinchibarel - a traduce (K&P)

Rokhel - a interzice (K&P

Rugisarel - a ruga (K&P)

Slobodimata - libertati

Civilno slobodimata - libertati civice

"si e Europaki dosh ke chi birindas te asiguril e Manushikane Chachimata thaj *Civilno slobodimata* amare manushenge"(ERTF Karta, preambul par.20)

Sabarripen - securitate (K&P)

Sajutno – posibil

Samudaripen , vezi si Porrajmos

Sastipe - sanatate

sastimaske servisura - servicii de sanatate

"Amare manushenge butivar del pes lenge taga ko barabar akceso ke le *publichno sastimaske servisura"* (ERTF Karta , preamb ,p 7)

Sel - popor, , natiune (K&P) ; etnie

Serutno - principal

Sevel - a servi(K&P)

Sevipen - serviciu

Sevno - servitor

Shajmos - sansa, oportunitate

E terne dzuvla thaj sheja si maj but vulnerabilno ke violenca thaj *ko brakujmo le shajmatengo ando trajo.*(ERTF Karta, Preamb ,p. 13)

e barabar shajmata - sanse egale (equla oportunities)

"Amen e Romen si amen o koletivno chachimo te ingeras amaro trajo ande pacha, *karing e*

barabar shajmata, sekuriteto thaj barabar tratmano" (ERTF Karta, art. 7)

Shib - limba

Dejaki shib - limba materna

"ke e Roma birin te vazden pengi media ande *lengi dejaki shib."* (ERTF Karta, artikolo 14)

Shinajmos - soarta, destin

"Amaro s*hinajmos* sas kerdo katar korkoro-anavde ekspertura "(ERTF Karta ,preambul par.5,;par 20.)

Shutino, **shudimo** - exclus, nedorit,evacuat

"…thaj ferikaj *shudine* thaj diskriminujme" (ERTF Karta;Preambul, 6

"…s*hudimo*/nakamimo "(ERTF Karta, par.16)

Mukimos, sudimos - evacuare

Siklarel - invata (K&P)

Siklarin - scoala

Siklarno - invatator

Siklarni - invatatoare ,K&P

Siklovno, siklavni - elev,eleva K&P

Sinto – Rom din Germania thanesko Rrom and-i Germani (K&P)

Sokasha - obicei

"Perdal e diskriminacija amare shibaki, *sokasha,* tradicije thaj kultura" (ERTF Karta)

O sombesipen , sombeÒipen - consiliul (Courthiade),

Solax, **sovlax -** juramant (K&P)

O sombutipen - cooperare (Courthiade)

Sundal - Lume ,Mondial (engl. World)

Sundalutno - International, mondial, global (eng. World-wide)

Sandarel - a impaca, a pacifica (K&P)

Sandipen - pace

Sastrin - arma

Selibers - secol, veac

Sir - inceput

Sirdel - a incepe

S**omvaxtutno** - contemporan

Somvakărno - interlocutor

T

Taga – interzis

"Amare manushenge butivar *del pes lenge taga* ko barabar akceso ke le publichno sastimaske servisura…"(ERTF Karta, Preambul ,7)

Telearel - a injosi, a pleca

telaripe (subst.) - injosire, hartuire , degradrae

tele - jos

.." te inkludin provizije kontra e direktno thaj nadirektno diskriminacija, viktimizacija thaj *telaripe.* (ERTF Karta, artikol 19

Tinker - phirutno and-I Irlanda (K&P) nomad din Irlanda, traveler (eng.)

trasorno - Periculos K&P

trusul - cruce

TH

Thagar - rege (K&P)

Thagarni – regina

Thami - lege (K&P)

Thamikano – Legal (engl. lawful)

Thamipen - justitie

Than - loc,

Thaneste - local

Talajmos thaneste - Initiativa locala

Bithanesko - fara loc

Them - tara , Stat (K&P) Romano THEM , THEM Romano

Themutno - cetatean

Bithemesko - apatrid, (engl. statless) (Spinelli, 2010)

Themutnipen - cetatenie

Bithemeski influenca - fara interferenta Statului (ERTF Karta, art 24)

Maskarthemutno - international

Bi pashutne-themesko - fara un stat-inrudit (ERTF Karta, Preamb par.23)

Themeski media - media publica, de Stat (Engl. State media) ERTF Karta, artikol 14)

Themutnikano – statal

U

Udud, dud - lumina (K&P)

V

Vaker/au - a vorbi

Vakerlin - 1.tribuna. 2. Parlamen (K&P); tribunal

Vasno - important

Vazdel - a ridica, a incita, a provoca

"..svako forma katar incitacija vaj *vazdipe*… la diskriminacijako, holeako, violencako, umilincako, defamacijako vaj hohado raporto kontra lenge" ERTF Karta art. 10

"e medija nashti *te vazdel* e holi thaj e violenca kontra le Romengi perdal hohamne raportura thaj holeake kampanije." (ERTF Karta, art.11)

"…vaj vazdipe le holeako "Idem, art 11

vazdino lovikane a3utipnaça katar *i* ... - " … derulat cu sprijin financiar din partea…." (Nevi Sara Kali)

Vijaipen - victorie, K&P

Vijai - invingator, idem

vordorigutno, nordutno - nordic, de nord, Carul mare (constelatie) (K&P)

Z

zerves - pe stanga K&P

Zamavel – a dezvolta (K&P)

J

Jamia - xoraxani changeri – geamie (K&P)

Jantro- savant, om de stiinta (K&P)

IV. Colectie de documente in limba romani, texte“publice”; limba romani ca limba de comunicare politica; sursa documentare pt evolutia limbii romani ca limba formalizata, de lucru, dupa standardele internationale.

Documente ale unor organizatii interguvernamentale

Documente OSCE

OSCE, 1 and 2 December 2003, Maastricht, the Netherlands

DECISION No. 3/03 ACTION PLAN ON IMPROVING THE SITUATION
OF ROMA AND SINTI WITHIN THE OSCE AREA
(MC.DEC/3/03)

Annex to Decision No. 3/03
ACTION PLAN ON IMPROVING THE SITUATION
OF ROMA AND SINTI WITHIN THE OSCE AREA

-Referinta e-link OSCE :

- Traducere (neoficiala) in limba Rromani: ODIHR CPRSI , traducator Saimir Mile

Organizàcia vaś o Sarbarripen thaj o Sombutipe PC. DEC/566 and-i Evròpa Permanènto Sombeśipen 27-to Novèmbra 2003,479-to Plenàro Kidipen

AKCIAQO PLÀNO PAL-O LAĆHARIPEN E SITUACIAQO E RROMENQO THAJ E SINTENQO AND-I ZÒNA OSCE

Sursa: PC Źurnal n° 479, Tèma 4 p-i Agènda

- *So si jekh Plàni Akciaqo ?*

Brosura de prezentare succinta a Planului OSCE pentru Romi si Sinti. Document neoficial , publicat de OSCE ODIHR CPRSI. Redactor , in limbile Rromai si Engleza : Saimir Mile

- *The Action Plan on improving the situation of Roma and Sinti within the OSCE area: a living document*

  Nota(NGh) : acesta este un document neoficial, comandat de OSCE ODIHR CPRSI, cu rol de "*Memorandum explicativ" al Planului OSCE de Actiune pentru Imbunatatirea Situatiei Romi lor si si Sinti lor in spatiul OSCE . Documentul este in limbileEngleza si Rromani.* Redactor Saimir Mile,

Sursa: Arhiva OSCE ODIHR CPRSI

- *Questions translacija vas o OSCE*
- Lund Rekomodacie pala efektivo lethanipe/participacia nacionale minoriteturengo thaj eksplanaciake/sikavimaske note

II. Documente ale Consiliului Europei

II.1.Documente CoE cu caracter de Lege.

- ***Framework Convention for the protection of National Minorities***

Versiuni oficiale in limbile Engleza si Franceza

Traducere in limba Rromani, versiune neautorizata, de lucru

Fremuni konvencia pala e protekcia/arakhipen nacional minoriteturengi

- ***European Charter of Regional and Minority Languages*** *and Explanatory Memorandum*

  -Versiuni oficiale in limbile Engleza si Franceza

  -Traducere in limba Romani, versiune neautorizata

II.2. Documente CoE oficiale (in limba Rromani) , dar fara caracter obligatorii legal;

Dokumento/Čarteri Europake Politikane partiengo pala na-rasistikano societato/amalipe

- *Documente CoE cu caracter de lucru*
- DGIV/EDU/ROM(2005)7: **PEDAGOGKO LIL/ DOKUMENTI**

E romane chavenge, o sinte, thaj o pirutne roma ko niveli maj anglal kaj te astarel pes i shkola. ARPOMT/ Evropako Konsilo – octobra 2005

III. Documente ale ONU

- Generalno deklaracija pala e manusengeri chachipena
- UNIVERZALNO DEKLARACIJA BAŠO ČAČIPA E MANUŠESKERE
- Internacionalno konvencija pala e civilne thaj e politikake čačipena

- Maškar-themutno Pakto pala e civil thaj politikake čačimata
- Konvencia pala e manušikane čačimata, bazične slobode thaj lengo arakhipen/protekcia
- Maškarthemutni konvencia kontra e rasno diskriminacia
- Konvencija pala e čhavrikane čačipena

IV. Documente ale Uniunii Europene

- Karta vaś Fundamentalno Ćaćipena /Europrean Charter of Fundamental Rights
- Konziloski direktiva 2000/43/EC

V. Conventia privind drepturile persoanelor cu disabilitati

Konvencija vash e manushengere hakaja/chachipena/ saven so isi varesavo limitirbe ko shajipena/zor/kabilipe/disabiiteto/

Alte documente in limba Rromani in colectia ERRC/Importanto dokumentora pe romani ch*i*b;

Nota: acestea sunt documente de lucru, cu caracter metodologic, tehnic . Nu sunt docuemnte oficiale / adoptate de State

Links /Sursa : ERRC section on Romani: http://www.errc.org/en-romani.php

- Koncepto Thaj Praksa Afirmative Akciako: Arakhipe/Prevencia Katar Diskriminacia Thaj brakhipe/Protekcia e Minoroteturengi
- Le Anglune Pan Romane Njerimata tala o Nevo Bulgarijako Zakono pa Egaliteto: Bulgaricko Krisako Akto Peravel e Diskriminacija Kontra le om
- "Stigmata: Segreguime Edukacia e Rromengi ande Centralo thaj Easto Europa"
- Rromenge Problemura Pala Edukacia Ande Europa
- Komparativo Analiza Pala Nacionalo Thaj Europako Zakono
- Lund Rekomodacie pala efektivo lethanipe/participacia nacionale minoriteturengo thaj eksplanaciake/sikavimaske note
- Konkluzie/phanglipa: Personale Dokumentura Thaj Problemura Pala Astaripe Fundamentale Chachipengo/Xakajengo Mashkar Rroma Ande Purani Jugoslavia
- Sar e romane dukhavipaske/rovipaske lila trubun te bichalen pe' pe Europako krisi
- So si diskriminacija? - Skurto liloro e manušenge save kerena buči pe Romengere čačipena

V. Romanipen - Cuvinte cu insemnatate in cultura romani

RROMANIPEN-ul este legea pe care se bazeaza cultura si traditiile romilor. Aceasta lege nescrisa care defineste identitatea roma, se bazeaza pe concepte care se intrepatrund cum ar fi; ***phralipe"*** (fraternitate), care exprima solidaritatea, forma de intr-ajutorare, responsabilitate comuna; **pakiv** (incredere, credinta, cinste, etc); ujimos (puritate si curatenie) care este in contradictie cu mahrimos (impur); **lajipe** (rusine) prin care se pastreaza respectul fata de batrani, valori, etc. Toate acestea impreuna formează ***RROMANIPEN***-ul, legea fundamentală a identităţii rromilor.

Persoana care traieste dupa principile si valorile culturii romani este un **rom chacho** (rom adevarat), **pakivalo** (om credincios cu frica de Dumnezeu, corect, cinstit, intelept, de incredere). Acela care nu traieste dupa aceste principii este **"mahrime**" (spurcat) si este exclus din comunitate.

Mahrime poate fi si o persoana care inca traieste in comunitate dar este exclusa spiritual; nu mai este invitata la nunti, fetele persoanei reuspective se marita mai greu, ceilalti membrii interactioneaza mai greu cu persoana respectiva, etc.

Ideea de pur (ujo) si impur (mahrime) se aplica si la corpul uman; partea superioara este pura iar cea inferioara este impura. Acest concept se extinde si la lucrurile din gospodarie. Astfel, un vas daca este folosit pentru spalatul partilor inferioare devine impur si numai poate fi niciodata considerat curat **"Ujo".**

Puritatea Ujimos/ujipe este data de respectarea ordinii si armoniei universale prin confomrarea la model in timp ce mahrime este devierea de la model.

In acelasi context exista si cuvantul **" lajeau"** care inseamna rusine. In cultura romanii acest cuvant are conotatii mult mai insemnate si o dimensiune de responsabilizare fata de ceilalti. Este evident ca in comunitatile de romi sentimentul rusini este educat si ca o forma de supravetuire a neamului.

Kris este forma de judecata in interiorul comunitatilor traditionale pentru rezolvarea conflictelor. **Krisintori** sunt judecatorii, oameni batrani, intelepti care nu sunt rude cu cei in cauza. Decizia se ia prin consens si de obicei se porneste de la premiza ca ambele parti au dreptate pentru ca scopul este de a stinge conflictele, asigurandu-se in felul acesta o justitie de tip distributiv. Se urmareste compensare victimei de cele mai multe ori prin plata unei sume in cadrul unei mese de impacaciune. Scopul krisinitorilor este de asigura echilibrul intracomunitar

Toate aceste cuvinte; ***phralipe, lajipe, ujimos determina pakiv-ul*** (cinste, respect, onoare, credinţă în Dumnezeu, împăcare) si formează laolaltă ***RROMANIPEN***-ul, legea fundamentală a identităţii rromilor.

In plus, familia si relationarea cu copilul tin tot de Pakiv. Familia este o valoare fundamentala a culturii rome iar copilul reprezinta puritatea absoluta, garanţie a continuităţii neamului.[1]

[1] Grigore, Delia, *Rromanipen-Fundamente ale identiatii rrome*, http://www.scritube.com/sociologie/TRADITII-RROME52734.php

Cuvintele Pakiv/Patiu, Kris, Romanipen si alte referinte la valorile de baza ale culturii romani folosite de activistii romi si noua elita politica a romilor; sunt aceste cuvinte puncte de legatura sau doar indicatori ai diferentelor intre cultura orala Roma, cultura scrisa/formala si cultura organizationala in miscarea civica Roma si in politicile sociale?

de Nicolae Gheorghe

Cand vorbim despre viitoare perspective de a mentine identitatea Roma, in primul rand avem nevoie sa clarficam care sunt dimensiunile identitatii entice Rome si ce ar trebui schimbat ori transformat in acest sens pentru o mai mare mobilizare politica. Se pare ca liderii religiosi au avut mai mult success in comunitatile de romi decat lideri politici sau activistii.

Care sunt factorii care au contribuit la succesul lor? Cineva ar trebui sa isi assume responsabilitatea sa initieze asemenea discutii pentru romi, despre romi si cu romi. Chiar daca o asemenea dezbatere ar putea sa genereze anumite controverse ar trebui sa se ajunga si la un consens despre pasi necesari de a fi facuti pentru a atinge un nivel mai cuprinzator si matur in ceea ce priveste auto-organizarea Romilor.

Pentru a realiza acest lucru este nevoie de o mobilizare a romilor la o scara mai mare care sa ofere reprezentativitate celor alesi, fapt care ar avea o greutate mult mai mare decat numirea de catre autoritati ai celor care sa ii reprezeinte pe romi. Mai mult decat atat, asemenea organizatii pot functiona normal numai daca se pot baza pe contributia si donatiile propriilor membrii. Asa cum Iulius Rostas mentioneaza in studiul sau recent despre miscarea romilor din Romania:

“In loc sa dezvolte instrumente politice pentru a-si atinge scopul, activistii romi prefera sa foloseasca societatea civila ca o strategie pentru a influenta decizile politice ce aduc schimbari sociale si mobilizarea comunitatilor de romi. Astfel se explica, infiintarea de ONG-uri prin care activistii cred ca pot influenta politici”....Rostas, 2009: 163.)

In urmatorul paragraf doresc sa prezint experienta unui program avand numele “Pakiv” care avea ca scop furnizarea de solutii si creearea unui model la dilema prezentata mai sus – si anume modalitati

de a conecta anumite dimensiuni ale etniei Romilor cu practici ale mobilizarii; cu alte cuvinte de a integra aspecte ale culturii si valorilor traditionale in implementarea de proiecte.

Organizatiile si programele romilor – ori acelea care sunt dedicate lor- adesea folosesc cuvinte din limba romanii in denumirea organizatiilor sau in titlul proiectelor. De obicei se face referire la o limba vernaculara, la valori, modele, si practici culturale din viata de zi cu zi impreuna cu aspecte din Romanipen, asa cum este interpretat de cercetatori si doctrine ale culturii romani.

De exemplu, o retea de asociatii infiintate de Marcel Corthiade cu filialele in diferite tari (Polonia, Romania, Franta, Albania) se numeste *Romani Baxt.* Intalinim asociatii in difireite tari avand nume cum ar fi; *Phralipe, Pharile le Romengro, Amare Phrala*. Mai multe organizatii au inclus in numele organizatiei cuvantul “cris” asa cum este structura interna a Uniunii Internationale care se numeste Kris Romano, sau Romani CRISS unde gasim un joc de cuvinte care face aluzie la Kris Romano, practica obijnuita in comunitatile de romi traditionale

Mult mai recent in Romania a fost infiintata Liga Krisinitorilor (Iunie 2007), inregistrata cu numele Comitetul European al Krinsinitorilor Romi si care are o legatura directa cu Krisul Romano. Sunt si incercari care au ca scop o reforma a miscarii civice rome facandu-se referire la valorilie cultural si traditionale ale Romanipenului asa cum il gasim interpretat in lucrarile etnografei Delia Grigore (Universitatea din Bucuresti). Romanipen este piatra de temelie a unei recente propuneri comprenhensive de politici elaborata de ideologul Vasile Ionescu in numele Partidei Romilor-Pro Europa (acest partid reprezinta minoritatea nationala Roma in Parlamentul Romaniei).

Aceste exemple ilustreaza incercarile recente de a creea o legatura intre versiunea codificata a culturii romani etichetata Romanipen si proiectele ONG-urilor, institutile guvernamentale, politicile comprehensive pentru romi.

Una din cele mai ambtioase incercari de a ancora programe, fundatii, proiecte (elaborate atat de experti romi cat si de ne-romi) in realitatea locala a comunitatilor de romi a fost programul Pakiv sau Pativ sub egida caruia mai multe organizatii si programe au cooperat

Conceptul Pakiv, pativ, patio ori pativalo cu numeroasele sale seminificatii in limba romani se refera atat la incredere cat si la respect si reprezinta un cuvant cu insemnatate si potential pentru a oferi punti de legatura intre neamuri de romi sau clanuri (vezi lucrarea Deliei Grigore despre paradigma Roamnipenului)

Aceste concepte reflecta valorile pe care programul Pakiv European Roma Fund a fost construit si care mai tarziu se va numi Pakiv European Network. Scopul acestui program a fost de a pune in practica metode de dezvoltare comunitara care se bazeaza pe incredere, dialog si participare activa

in vederea capacitarii comunitatilor de romi de a participa activ in procesul de luarea a decizilor care vizeaza viata lor. Implementarea programului a inceput in Septembrie 2000 cu un curs de instruire care a durat un an in domeniul conducerii si managementului pentru 21 de tineri romi din Bulgaria, Ungaria, Romania, Slovacia. La sfarsitul cursului tinerii au pregatitit proiecte care trebuiau implementate in proprile comunitati.

Una din intentii a fost si aceia de constinetiza elita roma (atat cea considerata a fi traditionala cat sic ea "moderna") ca exista posibilitati de dezvoltare culturala si politica. Cu alte cuvinte acest program a fost o incercare a unor activisti de a aplica concepte –impreuna cu valorile morale atasate lor- care au originea in limba romani si in cultura orala si care pot fi folosite si in proiecte, actiuni publice, politici si strategi pentru populatia de romi.

Unul dintre cei mai remarcabili indicatori ai programului este numarul impresionant de mare de programe, fundatii, asociatii infiintate cu numele de Pakiv. In acelasi timp programul Pakiv poate fi considerat si un insucces datorita faptului ca doar cateva din initiative au fost implementate cu impact in comunitati. Acest program poate fi un studiu de caz care poate servi ca o incurajare la reflectie si dialog, critica si auto-critica.

Cele doua intrebari care le putem pune in urma experientei Pakiv sunt urmatoarele:

1. Exista vre-o incercare a activistilor romi de a lucra cu semnficatia cuvantului Pakiv/pativ in cultura vernaculara Roma? Gasirea de legaturi ale semnficatiei cuvantului Pakiv in comunitatile locale in care lucreaza activistii, lucratorii sociali, expertii si cum pot aplica aceste legaturi la programul/proiectul pe care il implementeaza.

2. Cum incearca activisti sa "traduca" a) valorile culturale evocate de cuvantul Pakiv si derviatele sale in cultural orala Roma b) in limba oficiala a Romilor activisti, de exemplu in programele si proiectele asociatilor de romi exista cuvantul pakiv?

Un exmplu relevant este felul in care cuvantul Pakiv este explicat pe site-ul Fundatiei Autonomia atunci cand prezinta programul Pakiv European Roma Fund

"*Pakiv (Pachiv) inseamna inceredere; respect in limba Romani si insasi numele arata care sunt valorile dupa care se ghideaza programul Pakiv. In acest sens, metodele de dezvoltare comunitara ar trebui sa aibe in vedere dezvoltarea increderii la nivel local. Dialog orizontal si participare activa a membrilor comunitatii in procesul de luarea a decizilor care au in vedere viata lor. Implementarea programului a inceput in Septembrie 2000 cu un curs de instruire care a durat un an in domeniul conducerii si managementului pentru 21 de tineri romi din Bulgaria, Ungaria, Romania, Slovacia. La*

sfarsitul cursului tinerii vor trebui sa pregateasca proiecte care vor fi implementate in proprile tari.

Asa cum se poate vedea din aceasta scurta prezentare, utlizarea conceptului Pakiv de catre programul Pakiv European Roma Fund, avea ca scop imbinarea principiilor si valoriilor culturii romani cu metodele de dezvoltare comunitara si crearea unui model de buna practica pentru celalalte proiecte si programe

Ideea originala a programului Pakiv a avut la baza un proiect gestionat de catre Federatia Etnica a Romilor si Romani Criss in parteneriat cu Asociatia Ecumenica a Bisericilor din Romania (AIDROM) care avea in vedere dezvoltarea unor intiative generatoare de venit in Romania intre anii 1994 si 2001/2002. Programul PERF a continuat acesasta initiativa adaugand valoarea morala a cuvantului Pakiv cu scopul de a creea o cultura organizationala. Cu alte cuvinte se dorea creearea unor legaturi intre mobilizare si organizare comunitara, activitati economice si valori morale prin activitati generatoare de venit si micro-credit.

Exercitiul de a infiinta si capacita institutional asociatii, ONG-uri, organizatii non-profit a dezvoltat o cultura organizationala in comunitatile de romi. Ratiunea administrativa a acestor organizatii are in vedere, cel putin la nivel declarativ, dezvoltarea unor initiative civice, a unor activitati care sa duca la atingerea scopului si misiunii organizatiei si evitarea implicarii politice.

Asa cum s-a mentionat termenul de Pakiv in context organizational poate avea diferite semnificatii cu diferite rezultate. Pakiv si alte concepte traditionale sunt date ca si nume unor organizatii pentru care acest aspect devine o paradigma din punct de vedere al dezvoltarii institutionale.

Pe de o parte, aceste incercari de a numi organizatii, proiecte cu nume care sa reflecte Romanipenul pot izvori din cele mai bune intenntii dar pe de alta parte pot fi folosite doar pentru a atrage finanatatori.

Cel mai probabil utilizarea acestor concepte asociate cu Romanipenul nu se potrivesc complet sau sunt folosite fara sa se inteleaga intelesul lor. Oricum, este important de analizat cum aceste organizatii, proiecte resusesc sa puna in practica semnificatia acestor cuvinte si cum reusesc sa creeze puncti de legatura intre implementare si semnificatia cuvintelor.

Iata mai jos evidente si interpretari ale cuvantului Pakiv in programe, organizatii, asociatii din Romania si din Europa Centrala (PERF, PEN, Pakiv-Romania, Pakiv-Germany, etc).

Asociatii/fundatii/initiative lansate ori inregistrate cu numele Pakiv la nivel nationa si

	Anul infiintarii/statut juridic	Locul iregistrarii	Sediul	Principale localitati si comunitati de activatate	Principale « neamuri » sau grupuri de romi cu care lucreaza	Persoane de contact
Asociatia : *PAKIV-INCREDERE –A ROMILOR*	3.11. 2ooo Asociatie, in baza Ordonantei Guvernului 26/2000, la inititiativa a 7 membri	Judecatoria Petrosani Incheiere Civila nr. 31/PJ/ 2000;Dosar nr.33/PJ/2000	Oras Vulcan, jud. Hunedoara, str.Titulescu, bl.3B2,ap.1.	Vulcan, Sasa-Petrosani , altele, care		Serban Relu Claudiu, Presedinte
PAKIV-Romania	2007	Alba-Iulia				BUMBU Gruia
Pakiv			Bucuresti			Virgil BITU, Herbert Heuss
FEDER (denumire schimbata din Pakiv-Romania – vezi mai sus)						Virgil Bitu

<u>INitiative informale in Romania</u>

Numele initiativei	Anul lansarii	<u>Locatie</u>	Asociatile care au lansat asemenea initiative	Persoane de contact
<u>Revista *Pakiv*</u>	<u>??</u>	Botosani		Rubina Feraru, dl. Feraru
Forum dezbateri *Pakivales*	<u>May 2008</u>	Bucuresti	CNCR-Centrul National de Cultura a Romilor	Mihaela Zatreanu
Fondul Romilor pentru	<u>7 Sepetmbrie 2008</u>	Sibiu ,	CCR-Centrul Crestin	Florin

dezvoltare economica prin forte proprii- *PAKIV* . (idee anuntata, in curs de percizare)		Zilele Culturii Romilor ,6-8 Septembrie, Sibiu	al Romilor, Sibiu	Cioaba,Presedinte CCR; Nicolae Gheorghe